

POSICIONAMIENTO ACADÉMICO SOBRE A INTERNACIONALIZACIÓN E A MOBILIDADE DO SISTEMA DE EDUCACIÓN SUPERIOR DO ESTADO

CREUP

Coordinadora de Representantes de
Estudiantes de Universidades Públicas

Dilixencia da Secretaría Executiva que fai constar que o presente posicionamento foi aprobado na 62 Asemblea Xeral Ordinaria celebrada o día 22 de abril de 2018, con visto e praxe de presidencia.

José María Rosell Bueno

*Secretario Executivo de la
Coordinadora de
Representantes de Estudiantes
de Universidades Públicas*

Pablo Alcaraz Martínez

*Presidente da Coordinadora de
Representantes de Estudiantes
de Universidades Públicas*

ÍNDICE

1. Introducción	3
2. Bases da boa internacionalización	3
2.1. Recoñecemento e calidade na internacionalización	4
2.2. Cooperación e investigación	5
2.3. A internacionalización na casa e a educación transnacional	5
2.4. O papel das linguas	6
2.5. Fuga de cerebros	7
3. Mobilidade	7
3.1. Información e acceso	8
3.2. Servizos de apoio ao estudante e a dimensión social	10
3.3. O papel das linguas na aprendizaxe e a ensinanza	10
3.4. Financiación da mobilidade	11
3.5. Recoñecemento e calidade na mobilidade	12
3.6. Visado e procedementos de autorización	12
4. Un futuro cheo de retos	13

CREUP

Coordinadora de Representantes de
Estudiantes de Universidades Públicas

**POSICIONAMIENTO ACADÉMICO SOBRE A
INTERNACIONALIZACIÓN E A MOBILIDADE DO
SISTEMA DE EDUCACIÓN SUPERIOR DO ESTADO**

4.1. Perigos próximos

14

5. A labor dos estudantes

15

1. Introducción

O presente documento describe as principais ferramentas de internacionalización dando especial relevancia ao campo da mobilidade. Ao final do mesmo expónse os posibles retos do EEES ata o 2025 e o labor que teñen que ter os estudantes en toda a internacionalización.

A internacionalización é un concepto creado durante o proceso de implantación e desenvolvemento do EEES. É un termo algo abstracto, aínda que tremendamente relevante dentro da educación superior. Deséxase contemplar como indicador de calidade, engloba o deseño de plans de estudos, investigación, aprendizaxe de linguaxe e os programas de mobilidade. A internacionalización non é só para os estudantes senón tamén para todos os colectivos na universidade e cambia no seu conxunto o método educativo.

A mobilidade pode ser vista como un medio e un resultado da internacionalización. Deben promoverse as medidas que garantan a igualdade de oportunidades para acceder á mobilidade, tendo en conta as necesidades específicas dos estudantes de diferentes orixes e estratos sociais. O proceso de internacionalización enriquece no seu conxunto á sociedade.

2. Bases da boa internacionalización

A internacionalización é unha oportunidade para a adquisición de, ademais das competencias académicas, outro tipo como son as competencias sociais e lingüísticas, para a comprensión intercultural e social, así como para o intercambio e enriquecemento dos valores sociais e acenos de identidade propias das rexións que conforman o mundo globalizado. Este aspecto de coñecemento, respecto e intercambio é a clave para o desenvolvemento dunha sociedade estable, pacífica, competitiva e respectuosa.

A solidariedade, a responsabilidade, a diversidade e a cooperación deben ser as principais preocupacións no desenvolvemento dunha contorna internacional, tanto dentro dos sistemas de educación superior como fóra dos mesmos. Sempre deben terse en conta os valores fundamentais do Espazo Europeo de Educación Superior: unha responsabilidade pública pola educación, autonomía das institucións, liberdade de docencia, a calidade e a participación do estudantado dentro dos procesos de consulta e a toma de decisións. A longo prazo este proceso proporcionará a formación e o coñecemento multicultural.

A internacionalización pode verse polas institucións como un medio para obter recoñecemento e prestixio, onde se espera que os graduados dominen as habilidades necesarias para traballar e vivir nunha contorna multicultural, políglota e internacional que favorece a comparación e a competitividade. Por iso, existe o risco de que, por razóns económicas, a Educación Superior Europea quede supeditada á obtención de beneficios, o cal atenta contra os piares fundamentais da mesma.

2.1. Recoñecemento e calidade na internacionalización

Débese garantir unha correcta adquisición de competencias dentro do EEES. Débese, por tanto, implantar marcadores de calidade e avaliación de titulacións. Isto permitiría o recoñecemento automático de materias e titulacións cursadas dentro de EEES. Os países membros deben de eliminar os seus receos e constituír, baseándose na calidade, e posteriormente, un marco legal claro e transparente para o recoñecemento de títulos estranxeiros e cualificacións desde dentro do EEES, así como dos países non pertencentes a leste. Deste xeito non soamente promoveríase o acceso a mestrado e doutoramento.

A internacionalización fai que se incremente a calidade e excelencia dunha institución ou un título. É imprescindible que as avaliacións se poidan facer entre países e non só polas axencias dun mesmo porque non hai mellor forma de internacionalizar que permitir que terceiros opinen do noso sistema de educación superior, a condición de

que non se teñan en conta as peculiaridades do noso sistema e a opinión da comunidade universitaria. Iso permite desenvolver confianza necesaria e maior recoñecemento de titulacións duns países a outros.

2.2. Cooperación e investigación

Os recursos provenientes de todas partes do mundo son esenciais para a calidade dos resultados de investigación. Por iso, é necesario e fundamental, fomentar a cooperación internacional en todos os aspectos que envolven á educación superior, facendo especial fincapé na fonte de coñecemento, saber e desenvolvemento das mesmas.

Desde CREUP, facemos especial fincapé en que a internacionalización debe ser accesible para todos, indiferentemente do seu estrato social e por suposto do seu ciclo de estudos e por iso, tamén debe contemplarse dentro do doutoramento ou en programas de cooperación con países en desenvolvemento. A nivel internacional, a investigación levada a cabo débese incluír nos plans de estudos e o ensino, para mellorar a experiencia de aprendizaxe dos estudantes nas materias pertinentes.

2.3. A internacionalización na casa e a educación transnacional

Para conseguir unha sociedade internacional e beneficiar a aquel estudante que non poida ou queira participar nos programas de intercambio débese de garantir que os plans de estudo posúan competencias para o desenvolvemento da dimensión internacional ou intercultural. Así mesmo, as universidades deben poñer en marcha diversas actividades culturais, extracurriculares e de natureza investigadora e académica para garantir este campo. Ademais, por isto pasa a incorporación de estudantes de mobilidade ou estranxeiros, así como profesorado internacional. Outra vía para a súa consecución é a introdución de titulacións conxuntas con universidades internacionais que deben cumprir os estándares de calidade e verificación de acreditación nos dous países nos que se imparten.

A educación transnacional non debe ter un fin para económico para as universidades nin institucións, senón beneficio para o ambiente de aprendizaxe e a comunidade local,

proporcionando aos estudantes oportunidades para a educación de calidade e de forma gratuíta. CREUP oponse firmemente á mercantilización da educación superior e fai fincapé en que os dereitos dos estudantes deben permanecer sobre todos os aspectos no proceso de internacionalización, especialmente eliminando medidas como taxas adicionais para estudantes doutros sistemas de educación diferentes ao EEES.

2.4. O papel das linguas

A aprendizaxe das linguas ten un papel fundamental na internacionalización. A falta de internacionalización do estudantado das universidades públicas españolas podería deberse en boa medida á non adquisición dun bo nivel de segundos ou terceiros idiomas, requisito que garante o limiar mínimo para un desenvolvemento académico con garantías no país de destino. Para iso, sería necesario asegurar na etapa de educación secundaria un nivel intermedio alto de segundas ou terceiras linguas para poder garantir o dereito do estudantado na igualdade de oportunidades na internacionalización universitaria.

As universidades deben promover a adquisición das mesmas por toda a comunidade universitaria proporcionando os mecanismos necesarios. O Goberno Central e os gobernos das Comunidades Autónomas deben dotar ás universidades de recursos suficientes para que os e as estudantes poidan adquirir e acreditar as competencias lingüísticas necesarias sen ningún custo engadido. Son fundamentais os coñecementos lingüísticos en:

- A investigación e transferencia de coñecemento: a difusión das publicacións faise ben en inglés ou na lingua do autor, é por iso polo que para enriquecer o saber de toda a comunidade e o do propio estudante o dominio das linguas.
- A mobilidade: aspecto detallado no apartado correspondente.

2.5. Fuga de cerebros

Definimos "fuga de cerebros" como o proceso polo que un país perde as súas persoas máis talentosas e con maior nivel de formación académica en favor doutros países, debido á falta de oportunidades, de emprego e crecemento persoal no seu país de orixe.

CREUP oponse firmemente a que os países e institucións de educación superior utilicen técnicas de recrutamento agresivo de estudantes, investigadores ou egresados doutros países en aras de aumentar a súa propia competitividade, a súa prosperidade económica e a creación de institucións de elite. Cremos que, se estes recrutamentos non se fan dunha maneira equilibrada, poden xerar tremendos desequilibrios, nefastos para o futuro da sociedade no seu conxunto, xerando diferenzas substanciais e desigualdades dificilmente superables.

As institucións de educación superior deben velar polo seu crecemento institucional e polo crecemento social común, xa que, como institucións ao servizo da sociedade, non deben incorrer na mercantilización dos seus obxectivos.

Deben establecerse medidas positivas co fin de incentivar aos estudantes e investigadores a permanecer nos seus países, nos que a fuga de cerebros está a ser un problema, por exemplo, o noso, e que desta maneira favorézanse o crecemento destes países o cal paliase, nun futuro o actual goteo de fuga de cerebros. A mobilidade dos estudantes é unha das principais ferramentas para a integración europea, a mobilidade debe beneficiar ás diferentes rexións por igual, sen causar a fuga de cerebros. Débese, tamén, prestar especial atención a equilibrar os fluxos de mobilidade, debidos á mellora da calidade da educación nos países con altos niveis de "fuga de cerebros".

3. Mobilidade

CREUP desde os seus inicios participou en foros internacionais defendendo a internacionalización e a mobilidade. Por iso, e xunto coa European Students' Union (

ESU), cremos que a mobilidade é un dereito de todos os estudantes e de toda a comunidade universitaria.

A mobilidade debe ser vista de maneira integral, como un proceso de tres fases: en primeiro lugar, o propósito da mobilidade ten que ser entendido, valorado e promovido, tanto a nivel nacional como institucional. Isto inclúe a asignación de recursos suficientes para proporcionar toda a información necesaria para os estudantes, o Persoal de Administración e Servizos e Persoal Docente e Investigador, ademais de proporcionar o ensino de idiomas e outras habilidades requiridas.

En segundo lugar, a integración e a participación dos estudantes internacionais “incoming” debe garantirse dentro da comunidade universitaria e, en terceiro lugar, as habilidades adquiridas no estranxeiro polos estudantes “outcoming” deben ser recoñecidas e comprendidas dentro da propia institución de orixe do estudante.

CREUP esixe que se garantan as posibilidades de mobilidade que se ofrezan durante o grao, mestrado e doutoramento, independentemente da duración do período de mobilidade, ademais da calidade das estancias e unha supervisión adecuada. Os estudantes deben ser parte na confección, xestión e mellora dos programas de mobilidade. Deben participar no deseño e proposta de novos programas e no desenvolvemento dos programas existentes e das novas iniciativas.

Para poder desenvolver un correcto proceso de mobilidade débense dar as seguintes circunstancias:

3.1. Información e acceso

O acceso á información é o primeiro paso cara á mobilidade, polo que é un requisito indispensable dotar aos estudantes de toda a información relativa ao acceso, solicitudes, axudas, trámites, sistemas de garantía de calidade, plans de estudos, etc. necesarios para poder decidir sobre a súa participación nos programas de mobilidade, sen esquecer as táboas de recoñecemento e equivalencia de notas, que normalmente

se coñecen ao termo da mobilidade e que poden repercutir negativamente no expediente académico. Esta información debe publicarse con suficiente antelación para que o estudante poida seguir unha boa orde na toma de decisións. A estabilidade das axudas ou a claridade no recoñecemento das materias é fundamental para o estudante.

Creemos na igualdade de oportunidades. Nos procesos de acceso non debe existir discriminación por xénero, orientación sexual, procedencia, nivel socioeconómico, condición física, diversidade funcional ou ciclo de estudos. Débese estudar cales son as barreiras que impiden a mobilidade a certos grupos sociais, co fin de facer que a mobilidade sexa unha verdadeira oportunidade de desenvolvemento para todos, e non só para un segmento limitado da sociedade.

Non debe limitarse o número de veces que se poida realizar a mobilidade, sen prexuízo de dar prioridade a estudantes que a realicen por primeira vez. Ademais, débese permitir a combinación de programas académicos e prácticas externas. Debemos reclamar un convenio de prácticas europeo que asegure os dereitos do estudiantado en programas de mobilidade e o cumprimento dunhas condicións dignas e homoxeneizadas para todo o EEES. Hase de salvagardar, ademais, a autonomía económica do estudiantado e a súa correcta introdución no mundo laboral para a finalización dos seus estudos, sempre prestando especial atención na asignación de axudas a aquelas persoas que máis o necesiten, para permitir a participación de todos nos programas de mobilidade e non só a duns poucos.

Aproveitar a experiencia que poden proporcionar os estudantes que xa gozaron destes programas é útil e necesario para motivar e fomentar a participación na mobilidade. Débese aproveitar a experiencia de estudantes que realizaron a mobilidade como ferramenta de motivación para futuros estudantes e como un método máis para a recompilación de información, promovendo esta posta en contacto desde a propia Universidade de orixe.

3.2. Servizos de apoio ao estudante e a dimensión social

As institucións implicadas nos procesos de mobilidade deben poñer en marcha medidas e servizos para satisfacer aquelas cuestións que poden xurdir ao estudante antes, durante e despois da súa chegada. Devanditos servizos deben contar con persoal con experiencia e coñecementos lingüísticos pertinentes para realizar correctamente o seu labor. Son necesarios programas de apoio na procura de aloxamento, para os estudantes de intercambio tanto entrantes como saíntes.

Débese de garantir a igualdade de acceso aos servizos de apoio aos estudantes dos países e institucións de acollida, tales como os servizos sanitarios, integración social, acollida cultural e de gardería. Así mesmo, as institucións deben garantir unhas condicións económicas e legais adecuadas.

A integración do estudante dentro da comunidade universitaria, coa cidade e cos estudantes en xeral é vital para conseguir completar o concepto de mobilidade e internacionalización e a experiencia de intercambio. Coñecedores do labor dalgunhas asociacións de estudantes neste campo, consideramos de vital importancia o apoio institucional dos centros de acollida ás mesmas.

Débese prestar especial atención aos estudantes con diversidade funcional, e poñer ao seu servizo os recursos e persoal necesario. Este é un dos obxectivos que quedaron atrás dentro do proceso e que non debe caer no esquecemento. Todos os estudantes teñen o mesmo dereito a acceder á mobilidade e internacionalización.

3.3. O papel das linguas na aprendizaxe e a ensinanza

A aprendizaxe a través das linguas maternas do país de acollida é fundamental para gozar dunha experiencia de mobilidade completa. Por iso, é de vital necesidade a organización gratuíta de cursos de idiomas, contemplados nos convenios académicos establecidos polas institucións, que eliminen as posibles barreiras neste sentido. Estes

cursos non deben desenvolverse soamente no lugar de destino, senón tamén na orixe para facilitar a inserción do estudante.

É imprescindible promover a formación do PDI, asegurando que o profesorado poida adquirir as competencias lingüísticas que aseguren a calidade tanto da docencia en materias impartidas en linguas estranxeiras como da actividade investigadora.

Así mesmo, para fomentar a mobilidade, deberíanse promover plans de estudos que conteñan materias en linguas estranxeiras, así como convenios internacionais con universidades que conteñan materias en varias linguas nos seus plans de estudos. Isto fomentará a internacionalización dos estudos.

3.4. Financiación da mobilidade

Os estudantes deben ser provistos do financiamento suficiente para asegurar o acceso a estes períodos de mobilidade, sexa cal for o seu estrato social. Este financiamento básico é responsabilidade do país de orixe e deben cubrir tanto estancias curtas, como estancias de extensións máis prolongadas. O Goberno Central e os gobernos das Comunidades Autónomas, deben procurar que o financiamento a estes estudantes “móviles” vai en beneficio da sociedade do Estado, converténdoa nunha sociedade multicultural, máis competitiva e internacionalizada, en resumo, unha sociedade mellor. Os procesos de establecemento das condicións de financiamento para estes programas de mobilidade deben ser transparentes, claros e estables e contar coa participación dos estudantes. O apoio financeiro para a mobilidade debe ser un dereito universal e non basearse no mérito ou ingresos dos pais do estudante.

O país de acollida recibe os mesmos beneficios que o país de orixe cando o estudante retorna ao seu país; un enriquecemento cultural e social do seu capital humano, só accesible mediante a internacionalización dos seus estudantes. É por iso, cremos esencial o establecer vías de financiamento no país de acollida para os estudantes móbiles, xa sexa por parte das institucións de educación superior de acollida, o goberno local, autonómico ou estatal, no que se acolle ao estudante en cuestión. Estas axudas,

está claro, deben concederse en función da necesidade, e non caer na meritocracia que para nada ten relevancia neste proceso de internacionalización e inclusión das clases sociais máis desfavorecidas.

Dentro do Programa Erasmus +, as subvencións e axudas deben concederse en orde de necesidade, cubrindo así aos estudantes con menos recursos económicos á súa disposición e aumentando así a participación destes. Estas axudas deben cubrir por completo, os gastos académicos e os correspondentes á súa manutención e residencia. As subvencións e axudas deben territorializarse e actualizarse en función do custo de vida do país de destino.

As axencias nacionais, neste caso a SEPIE, deben axustar as contías necesarias, e a súa orde de adxudicación, para cubrir estes gastos e garantir así a total participación de todos os estratos sociais.

3.5. Recoñecemento e calidade na mobilidade

As institucións de educación superior deberán asegurar aos estudantes un proceso xusto de recoñecemento e o respecto dos acordos de estudos realizados, así como proporcionar orientación e apoio no proceso de selección dun destino de estudos e de programas. Un marco de cualificacións común dentro do EEES mencionado anteriormente permitiría o recoñecemento automático de materias aos estudantes. Para iso débese seguir a implantación de marcadores de calidade e avaliación de titulacións iguais en todo o espazo.

3.6. Visado e procedementos de autorización

A burocracia, a falta de coherencia na tramitación de visados para os estudantes e os permisos de residencia constitúen barreiras para a mobilidade e o aproveitamento das oportunidades de integración e emprego dos estudantes internacionais e móbiles. As normas e regulamentos para a obtención dun permiso de entrada e o mantemento dunha visa de estudante deben ser coherentes e consensuados, e deben eliminarse os requisitos e procedementos discriminatorios.

Débense eliminar as taxas para a solicitude de visados para estudantes, converténdolas en gratuítas ou facer que as institucións e gobernos do país de orixe fáganse cargo. Ademais, os prazos de trámite e concesión das mesmas deberán acurtarse ao máximo na medida do posible. Os visados e permisos de residencia non deben necesitar renovación de forma anual, xa que conleva unha burocracia e uns custos innecesarios. Na expedición de visados e permisos de residencia non se debe excluír a estudantes polo seu país de orixe, relixión ou o estrato social ao que pertenzan.

Os estudantes internacionais deben conservar no país de destino todos os seus dereitos e deberes, e débense respectar os criterios de igualdade de oportunidades en canto a visados, burocracia e emprego. As condicións de residencia deben ser flexibles, permitindo que o permiso de residencia dure polo menos 12 meses máis despois do fin da súa estancia de mobilidade, para que o estudante ou graduado poida ter unha posibilidade real de atopar un emprego no país anfitrión. As persoas que completasen un título de educación superior no país de acollida e que tivesen pleno emprego durante polo menos 2 anos deberán poder optar a un permiso de residencia permanente.

Actualmente atópase en vigor a Directiva 801/2016/UE. @Dicha Directiva permite a estancia de ata seis meses máis dos estudantes en prácticas en caso de estancias investigadoras ou para a creación de empresas, ademais de flexibilizar as condicións de obtención de visados ou tarxetas de residencia para os estudantes en prácticas. A día de hoxe, España non traspuxo dita norma ao ordenamento español, cuxo prazo termina o 23 de maio de 2018, polo que instamos o Goberno a que traspoña a Directiva non só para cumprir coas obrigacións europeas, senón por facilitar aos propios estudantes internacionais unha estancia máis proveitosa no noso país.

4. Un futuro cheo de retos

A internacionalización está en continuo desenvolvemento grazas aos programas como Horizonte 2020, grupos de seguimento de Bolonia e cambios por parte da Comisión

Europea. Neste sentido para 2025 quérese seguir cambiando o Espazo Europeo de Educación Superior onde se debe de seguir con detalle:

- Facer que a mobilidade sexa posible para todos, aplicando o exposto no apartado anterior.
- Financiamento da educación un mínimo de 5% do PIB, algo fundamental para CREUP, xa que financiar a educación é construír unha sociedade mellor e chea de oportunidades para o futuro.
- Recoñecemento: creación do proceso Sorbona para seguir o recoñecemento de titulacións, non só das titulacións da educación superior se non os niveis previos. Así mesmo, a iso débese de incorporar a posibilidade de recoñecemento de actividades que permiten unha aprendizaxe ao longo da vida. Para un mellor recoñecemento débense crear bases de datos fiables para autenticar e verificar o título dos estudantes, con todo, isto non pode afectar á privacidade e liberdade dos estudantes.

4.1. Perigos próximos

Dentro da política da UE cabe destacar a posible creación de novas redes de universidades. As redes teñen como obxectivo xuntar a universidades con bos resultados académicos e investigadores para facilitar a súa colaboración e creación de programas conxuntos. Desde CREUP defendemos que estas redes non deben usarse como ferramentas para a mercantilización da universidade e non deben estar enfocadas á obtención de recursos e roubo de investigadores brillantes, se non como método de colaboración e cesión de coñecemento mutuo, non deixando á marxe ás universidades con menor índice investigador. Non podemos permitir o desenvolvemento de grupos de universidades “elitistas”. Esta debe ser unha oportunidade para compartir recursos, fomentar a mobilidade de toda a comunidade e dar a posibilidade de participación nelas a todas as universidades.

Cabe destacar que estas redes poden ter como obxectivo a mellora do posto das universidades nas clasificacións e por tanto que estas sexan máis “internacionais”. É importante destacar que as clasificacións non miden o grao de internacionalización dunha universidade senón o recoñecemento que as súas actividades, sobre todo de investigación, teñen na esfera internacional. Dalgunha forma, o que indican é o grao de integración que as súas actividades teñen na sociedade global do coñecemento. Por iso, aínda que unha universidade non pretenda converterse nun competidor global no mercado da educación superior, interésalle o recoñecemento internacional para conseguir o prestixio académico que lle permita destacar na súa propia contorna rexional ou nacional. Por esta razón poderíase pensar que o prestixio e a reputación constitúen obxectivos fundamentais dos procesos de internacionalización universitaria para aquelas institucións que non poden aspirar a ocupar posicións destacadas nos mercados internacionais da educación superior.

A pesar de que as clasificacións internacionais apenas recollen indicadores que midan o grao de internacionalización dunha universidade, teñen unha gran influencia no prestixio internacional da institución, de forma que, se unha ocupa unha boa posición nas clasificacións é máis recoñecida internacionalmente e, por tanto, independentemente do grao real de internacionalización das súas actividades e dos seus estudantes, é percibida como unha universidade de alcance internacional.

5. A labor dos estudantes

Os estudantes, como unha das bases fundamentais de EEES debemos tomar parte das decisións da mesma, é por iso polo que o primeiro paso para o correcto funcionamento dos proxectos de internacionalización conte cos representantes de estudantes. Así mesmo, débese ter en conta a experiencia do noso colectivo é quen máis mobilidade realiza e que máis pode achegar e enriquecer tanto á universidade como á sociedade.

Como principal labor debemos de coidar que o aspecto beneficioso da internacionalización non acabe sendo mercantilista. Como estudantes, CREUP, fai

fincapé en que a educación superior non debe ser mercantilizada como calquera ben material ou recurso humano e nunca debe moverse con fins de beneficio económico senón con fins de enriquecemento social e colectivo.

Como estudantes debemos defender vivir nun espazo internacional, globalizado, que favorece a comparabilidade, a competitividade, pero nunca se debe perder de vista nas institucións de educación superior os seus valores máis antigos que son a calidade e os estudantes.

Dentro das universidades os estudantes deben asegurarse da existencia dun servizo dedicado tanto a estudantes que veñen como os que van realizar a mobilidade. Así mesmo, estes servizos deben ser accesibles a todos e ter en conta a dimensión social e cultural dos estudantes. Non cabe dúbida de que os representantes deben de esixir a calidade dos programas que se ofertan dentro da mesma universidade.

Así mesmo, debemos esixir ao noso estado que realice os estudos pertinentes para ver a evolución de internacionalización e intercambios producidos no noso país, a realización da enquisa de EUROSTUDENT é de vital importancia para iso. Ademais, CREUP participa desde hai anos en ESU e na realización “Bologna with student eyes” que posteriormente se entrega aos ministerios, con todo, unha cooperación máis estreita para a conferencia ministerial da UE permitiría estudar mellor o noso sistema universitario e detectar os posibles erros dentro da internacionalización ou en caso contrario esixir aos demais países uns criterios uniformes para a educación.

En canto aos graos conxuntos, cando se crean estes debemos de garantir a posibilidade que todos os estudantes poidan acceder a eles, facendo que se cumpra a igualdade de oportunidades, así como que se poñan en marcha métodos de financiamento necesarios para o estudante.